

Sygn. akt II AKa 416/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Dariusz Malak

Sędziowie: SA Dorota Rostankowska (spr.)

SA Marta Urbańska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Joanna Tomaszewska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w T. T. W.

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2021 r.

sprawy

A. S., s. S., ur. (...) w S.

oskarżonego z art. 148 § 1 i § 3 kk w zb. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 148 § 1 i § 3 kk w zb. z art. 174 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk; art. 178a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 29 czerwca 2020 r., sygn. akt **IV K 158/19**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w pkt. I orzeczoną karę pozbawienia wolności podwyższa do 10 (dziesięciu) lat,
2. w pkt. III nawiązkę orzeczoną na rzecz R. M. podwyższa do 100.000 (stu tysięcy) złotych;

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

III. wymierza oskarżonemu 600 (sześćset) złotych tytułem opłaty za obie instancje oraz obciąża go wydatkami postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 416/20

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

0.1.1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z 29 czerwca 2020r. w sprawie IV K 158/19

0.1.1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.1.1.3. Granice zaskarżenia

0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	
---	---------------	--

0.1.1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.1.2.1. Ustalenie faktów

0.1.2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
		A. S.	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał dowodów		
0.1.2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
	A. S.	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał dowodów			

0.1.2.2. Ocena dowodów**0.1.2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów**

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał dowodów	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał dowodów

0.1.2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)

Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał dowodów	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał dowodów

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków

Lp	Zarzuty	
	Apelacja obrońcy oskarżonego 1. rażąca niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności w wymiarze 8 lat poprzez nienadanie właściwego znaczenia okolicznościom łagodzącym występujących sprawie, w szczególności dotychczasowej	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny # zasadny # częściowo zasadny

niekaralności oskarżonego oraz wyrażonej przez niego skruchy, co doprowadziło do orzeczenia wobec oskarżonego kary rażąco niewspółmiernej, która nie spełnia dyrektyw wymiaru kary wynikających z art.53 § 1 i 2 k.k., a których prawidłowe zastosowanie powinno skutkować wymierzeniem łagodniejszej kary;	# niezasadny # zasadny # częściowo zasadny # niezasadny # zasadny # częściowo zasadny
2. rażąca niewspółmierność nawiązki orzeczonej od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonych R. M. i G. P. w kwotach odpowiednio po 70.000 zł oraz 20.000 złotych w sytuacji, braku rozważenia sytuacji finansowej i zarobkowej oskarżonego, co powinno z uzasadniać orzeczenie zdecydowanie niższej kwoty nawiązki;	# niezasadny # zasadny # częściowo zasadny # niezasadny # zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
3. rażące naruszenie art. 47 § 3 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie na rzecz K. B. konkubenta: poszkodowanej nawiązki w kwocie 10.000 złotych, w sytuacji, gdy materiał dowodowy nie pozwala, na stwierdzenie, aby jego sytuacja wskutek śmierci E. M. uległa znacznemu pogorszeniu;	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
4. obraza przepisu art. 626 § 1 k.p.k. w związku z art. 627 k.p.k., poprzez ich błędne zastosowanie w niniejszej sprawie i zasądzenie od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w kwocie 11. 597, 95 złotych, w sytuacji, w której oskarżonego A. S. nie skazano za zarzucane mu przestępstwo zabójstwa z zamiarem ewentualnym i w związku z tym do orzeczenia o kosztach powinien znaleźć zastosowanie art.630 k.p.k., a w sytuacji, gdy brak jest przesłanek do zastosowania art. 630 k.p.k., to wobec sytuacji rodzinnej, majątkowej oskarżonego powinien	

znaleźć zastosowanie przepis art. 624 § 1 k.p.k.

Apelacja prokuratora

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, a to polegający na błędnym ustaleniu, że oskarżony A. S. nie działał w zamiarze ewentualnym pozbawienia życia pokrzywdzonej E. M. i usiłowaniu pozbawienia życia pokrzywdzonego G. P. z uwagi na to, że zaistniały wypadek był zdarzeniem nagłym i nieoczekiwanym dla obu kierujących, oskarżony poruszał się ze stosunkowo małą prędkością będąc skupiony na jeździe, z włączonymi światłami awaryjnymi, niewielkim samochodem, nie mógł w sposób łatwy i szybki odwrócić zaistniałej sytuacji jazdy w przeciwnym kierunku do ruchu pojazdów, a oskarżony jest osobą spokojną, nieagresywną, nieprzejawiającą skłonności do lekceważenia porządku prawnego, podczas gdy z ustaleń stanu faktycznego w postaci poruszania się przez oskarżonego samochodem osobowym marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...) z prędkością nie mniejszą niż 70 km/h, w przeciwnym kierunku do toru ruchu pojazdów, bez włączonych świateł mijania i pozycyjnych, z włączonymi światłami awaryjnymi, których używanie w trakcie ruchu pojazdu jest zabronione, pasem przeznaczonym do szybkiego ruchu oraz znajdując się w stanie nietrzeźwości z zawartością 3,34 ‰ stężenia alkoholu we krwi, ignorując sygnały dźwiękowe i świetlne o nieprawidłowym kierunku jazdy innych uczestników ruchu i kierującego samochodem obsługi technicznej autostrady (...) i nie

podejmując jakichkolwiek czynności zmierzających do zmniejszenia bardzo wysokiego ryzyka zderzenia z innym pojazdem uczestniczącym w ruchu, w tym zwłaszcza gdy zignorował możliwość zmiany toru ruchu na węźle (...), wynika, że oskarżony miał świadomość wysokiego prawdopodobieństwa nastąpienia negatywnego skutku w postaci zderzenia kierowanego pojazdu mechanicznego z innym pojazdem mechanicznym, stanowiącego realne i wysokie niebezpieczeństwo dla życia uczestników ruchu drogowego, a także godził się na to, bowiem konsekwentne, umyślne, rażące naruszenia przepisów ruchu drogowego stwarzające bardzo wysokie ryzyko zderzenia z innym pojazdem mechanicznym i brak podjęcia czynności zmierzających do uniknięcia jego popełnienia świadczy o jego obojętności co do tego, czy negatywny skutek nastąpi, czy też nie nastąpi,

2. obraza przepisów prawa materialnego, a to art. 11 § 1 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k., polegająca na wyrażeniu błędnego poglądu prawnego i uznaniu, że czyn zarzucony w punkcie II aktu oskarżenia z art. 178a § 1 k.k. stanowi czyn współukarany uprzedni, podczas gdy okoliczności w zakresie czasu i miejsca kierowania pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości ujawnione w toku postępowania sądowego, że oskarżony A. S. poruszał się pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości od miejsca pobytu w P. w godzinach porannych do miejsca i czasu zderzenia z pojazdem kierowanym przez pokrzywdzonego G. P., przemawiają za ustaleniem, że

czyny zarzucone w akcie oskarżenia stanowią odrębne czyny zabronione,

3. rażąca niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego A. S. kary i nawiązek na szkodę osób najbliższych pokrzywdzonej E. M. w stosunku do wysokiego stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego mu czynu i jego zawinienia, wynikającą z wymierzenia za przypisane mu przestępstwo kary 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności oraz nawiązki w wysokości 70.000,00 złotych na szkodę R. M. i w wysokości 10.000,00 złotych na szkodę K. B., a także brak orzeczenia ich na rzecz Z. M. i M. M., podczas gdy poczynione w sprawie ustalenia dotyczące okoliczności czynu przemawiają za orzeczeniem surowszej kary pozbawienia wolności za przestępstwa zarzucone w akcie oskarżenia oraz środków kompensacyjnych w większym wymiarze oraz orzeczeniu ich również na rzecz Z. M. i M. M., albowiem orzeczona kara i orzeczenie w zakresie środków kompensacyjnych nie uwzględnia w pełni stopnia winy, stopnia społecznej szkodliwości przypisanego oskarżonemu przestępstwa oraz rozmiaru ujemnych jego następstw i nie stanowi zarazem adekwatnej dolegliwości, a tym samym nie spełnia jednocześnie celów w zakresie prewencji ogólnej w postaci wytworzenia przekonania o pobłażliwości dla sprawców zdarzeń drogowych z udziałem nietrzeźwych kierujących, którzy dopuszczają się rażących i konsekwentnych naruszeń przepisów ruchu drogowego i podstawowych zasad bezpieczeństwa, a także prewencji szczególnej, gdyż sposób działania sprawcy w czasie zarzuczonych

	<p>mu czynów w akcie oskarżenia, uprzednia karalność za wykroczenia w związku z prowadzeniem pojazdów mechanicznych i uprzednio obowiązujący czasowo zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 48 miesięcy świadczy o jego lekceważącym stosunku do porządku prawnego.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny odniesie się do dalej idącej apelacji oskarżyciela publicznego.</p> <p>Apelacja prokuratora</p> <p>1. Aprobaty Sądu odwoławczego nie zyskał zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że oskarżony nie dopuścił się zbrodni zabójstwa oraz usiłowania zabójstwa.</p> <p>Przełożenia na realia rozpoznawanej sprawy nie mają orzeczenia cytowane przez apelującego oskarżyciela publicznego.</p> <p>Sąd Apelacyjny w Białymstoku w sprawie II AKa195/07 rozpoznawał sprawę dotyczącą sprawcy, który w pełni świadomie doprowadził do zderzenia z innym samochodem wcześniej artykułując swój zamiar pozbawienia życia pokrzywdzonej.</p> <p>Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w sprawie II AKa 281/17 rozpoznawał sprawę dotyczącą sprawcy, który w czasie ucieczki przed organami ścigania wjechał na przejście dla pieszych mając pełną świadomość tego, że znajduje się na nim pieszy przechodzący na zielonym świetle. W cytowanym fragmencie</p>		

uzasadnienia tego orzeczenia skarżący wskazał na świadomość wysokiego prawdopodobieństwa zaistnienia negatywnych skutków, którym sprawca nie stara się przeciwdziałać. W zakresie tego orzeczenia skarżący skoncentrował się na teorii obojętności woli. Rzecz jednak w tym, że w realiach rozpoznawanej sprawy świadomość oskarżonego A. S. była mocno zaburzona ilością spożytego alkoholu. Jest to oczywiście nie tylko znamię przypisanego mu przestępstwa ale również okoliczność obciążająca przy wymiarze kary, z uwagi na stopień upojenia alkoholowego w jakim w inkryminowanym czasie znajdował się oskarżony ale – w ocenie Sądu Apelacyjnego – wspiera tezę o niemożliwości przypisania mu działania z zamiarem zabójstwa. Podkreślenia również wymaga, że gdyby iść tokiem rozumowania oskarżyciela publicznego, to zamiar ewentualny zabójstwa należałyby zarzucić oskarżonemu co do wszystkich uczestników ruchu drogowego w owym czasie. Zamiar ten bowiem skarżący opiera na okolicznościach w jakich poruszał się oskarżony prowadząc samochód. Nie ogranicza ich natomiast jedynie okoliczności związanych z dwojgiem pokrzywdzonych w przedmiotowej sprawie.

We wskazanym w apelacji wyroku w sprawie II AKa 210/12 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu rozpoznawał natomiast sprawę dotyczącą sprawcy, który pokrzywdzonemu zadał cios nożem w część ciała, w której znajdują się narządy wewnętrzne odpowiedzialne za czynności życiowe wykazując całkowitą obojętność wobec uświadomionej sobie możliwości nastąpienia skutku

przestępczego. Realia tej sprawy w sposób zasadniczy odbiegają od realiów sprawy będącej przedmiotem omawianej apelacji ale również i w tym orzeczeniu sąd odwołuje się do teorii obojętności woli.

Nadto na str.27 uzasadnienia wyroku Sąd Okręgowy wskazał na okoliczności, które – w jego ocenie - przemawiają przeciwko ustaleniu, że oskarżonemu przypisać można działanie z zamiarem ewentualnym zabójstwa. Odnosząc się do tego fragmentu zdarzenia, które było bezpośrednio związane z pokrzywdzonymi: E. M. i G. P. trafnie Sąd Okręgowy wskazał na nagłość zdarzenia. Nie sposób natomiast skutecznie odwoływać się do wszystkich okoliczności towarzyszących poruszaniu się oskarżonego na całej trasie jego przejazdu. Należałoby bowiem wówczas wykazać oskarżonemu, że umyślnością obejmował śmierć wszystkich osób, które mijał na trasie swojego przejazdu. Okoliczności trafnie wskazane przez oskarżyciela publicznego na str.10 wywiedzionej apelacji (nieskorzystanie z możliwości zawrócenia na węźle autostrady, poruszanie się pasem przeznaczonym do przeciwnego kierunku jazdy, bez włączonych świateł mijania i pozycyjnych, z nieprawidłowo włączonymi światłami awaryjnymi, znajdując się w znacznym stanie nietrzeźwości, niereagowanie na sygnały dawane przez innych uczestników ruchu, w tym pracowników obsługi technicznej autostrady), które również dostrzegł Sąd Okręgowy i które będąc elementami stanu faktycznego stanowią podstawę do przyjęcia, że oskarżony swoim zachowaniem umyślnie sprowadził

niebezpieczeństwo katastrofy w ruchu lądowym, tj. popełnienia przestępstwa z art.174 § 1 kk, a ich ilość oraz znaczenie dla zagrożenia w ruchu lądowym uzasadniają orzeczenie kary w górnych granicach ustawowego zagrożenia określonych w przepisie będącym podstawą wymiaru kary, tj. art.177 § 2 kk w zw. z art.178 § 1 kk. Przełożenia na realia rozpoznawanej sprawy nie mają zatem – w ocenie Sądu odwoławczego - poglądy komentatorów wskazane na str. 9 apelacji. Mimo zadeklarowanego przez oskarżyciela publicznego odniesienia się do tych poglądów (str.9 apelacji), Sąd Apelacyjny nie dostrzega tego związku w zakresie zarzucanej oskarżonemu zbrodni zabójstwa i usiłowania zabójstwa. Opisane natomiast zachowania i zaniechania oskarżonego w pełni uzasadniają przypisanie mu umyślności w zakresie spowodowania bezpośredniego niebezpieczeństwa katastrofy w ruchu lądowym i w tym zakresie sądy obu instancji podzielają pogląd oskarżyciela publicznego (str.10 apelacji). Poza sporem pozostają również skutki zderzenia pojazdu kierowanego przez oskarżonego z pojazdem, w którym przebywali pokrzywdzeni; odwoływanie się zatem do nich (str.10 apelacji) nie może przynieść skutku oczekiwanego przez skarżącego. Trafnie wskazana przez Sąd I instancji nagłość zderzenia obu pojazdów (dla obu kierowców) oraz pozostający poza sporem stan upojenia alkoholowego oskarżonego powoduje, że za przyjęciem stanowiska skarżącego o działaniu oskarżonego z zamiarem zabójstwa nie przemawia brak podjęcia przez niego czynności zmierzających do uchylenia prawdopodobieństwa wystąpienia czołowego zderzenia

obu pojazdów, w szczególności poprzez hamowanie czy podjęcie manewru skrętu. Poza sporem pozostaje również podniesiona w apelacji prokuratora (str.11) okoliczność, że oskarżony A. S. dopuścił się umyślnego, rażącego naruszenia przepisów ruchu drogowego świadomie dopuszczając do wysokiego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych skutków swojego zachowania w postaci możliwości czołowego zderzenia z prawidłowo poruszającymi się pojazdami mechanicznymi. Uzasadnia to w pełni przyjęcie kwalifikacji prawnej czynu z art.174 § 1 kk a z uwagi na stan nietrzeźwości oskarżonego i skutki jego zachowania, również z art.177 § 1 i 2 kk. Nie stanowi jednak podstawy do uznania, że oskarżonemu można przypisać zbrodnię dokonania zabójstwa E. M. i usiłowania zabójstwa G. P.. Sama bowiem wskazywana przez skarżącego możliwość wysokiego prawdopodobieństwa spowodowania śmierci innego uczestnika ruchu drogowego na skutek czołowego zderzenia pojazdów mechanicznych do przypisania zbrodni zabójstwa nie wystarczy. Również akcentowana przez oskarżyciela publicznego (str.11 apelacji) ilość poruszających się w owym czasie na autostradzie pojazdów nie przemawia za zasadnością przyjęcia kwalifikacji prawnej czynu proponowanej przez apelującego; w przeciwnym razie należałoby bowiem przyjąć, że również i w stosunku do tych innych uczestników ruchu oskarżony działał z zamiarem zabójstwa, czego nie postuluje nawet sam skarżący.

Skutku oczekiwanego przez apelującego nie może przynieść odwoływanie się jedynie do

sposobu działania oskarżonego, tj. poruszanie się pojazdem mechanicznym „pod prąd”, w stanie znacznej nietrzeźwości. Dla wykazania bowiem wypełnienia strony podmiotowej zabójstwa w obu postaciach zamiaru nie jest wystarczający sposób działania oskarżonego. Niezbędna jest również ocena motywacji sprawcy, relacji między sprawcą a pokrzywdzonym w czasie poprzedzającym inkryminowane zdarzenia, tło zajścia (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 4 stycznia 2006r. w sprawie III KK 123/05). Ta sfera motywacji została całkowicie pominięta przez skarżącego w wywiedzionym środku odwoławczym. Ograniczenie się jedynie do sposobu działania oskarżonego nakazywałoby uznanie, że zamiarem ewentualnym usiłowania zabójstwa oskarżony obejmował wszystkich uczestników ruchu drogowego w czasie kiedy poruszał się samochodem w warunkach opisanych w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy, zwłaszcza, że skarżący odwołuje się w zakresie zamiaru nie tylko do momentu zderzenia z samochodem kierowanym przez G. P. ale również do pozostałej części drogi przemierzanej przez oskarżonego (str.12 apelacji).

Sąd Apelacyjny nie podziela poglądu skarżącego (str.12 apelacji), że oskarżony reagował na zachowania innych uczestników ruchu drogowego w postaci sygnalizowania poruszania się przez niego w kierunku przeciwnym do właściwego, co z kolei miało świadczyć o pełnej świadomości oskarżonego o jego sytuacji drogowej i stopniu stworzonego niebezpieczeństwa. Oskarżony bowiem nie reagował

(podkreślenie SA) na te sygnały, co ustalił Sąd Okręgowy (str. 5 uzasadnienia wyroku), które to ustalenie nie jest przedmiotem zarzutów apelacji oskarżyciela publicznego. Wskazać również należy po raz kolejny, że skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów co do tego, że takie zachowanie oskarżonego przemawia za uznaniem, że należy przypisać mu zbrodnię zabójstwa; przemawia natomiast za uznaniem, że przypisać mu można umyślne spowodowanie niebezpieczeństwa katastrofy w ruchu lądowym oraz spowodowanie, w stanie nietrzeźwości, wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym w odniesieniu do pokrzywdzonej E. M. i bez tego skutku w odniesieniu do pokrzywdzonego G. P..

Odwoływanie się do możliwości zmiany kierunku ruchu przez oskarżonego na jednym z węzłów autostrady (str.13, 14 apelacji) nie może uzasadniać przyjęcia proponowanej przez skarżącego kwalifikacji prawnej czynu, gdyż sąd przyjmując pogląd przeciwny dotyczący możliwości zmiany kierunku ruchu odwoływał się (trafnie) do tego fragmentu zdarzenia, który jest związany bezpośrednio ze zderzeniem z drugim pojazdem, nie zaś do całej drogi przebytej przez oskarżonego. Co do pasażerów tego właśnie pojazdu oskarżyciel postuluje przyjęcie zabójstwa i usiłowania zabójstwa. Trafnie wskazana w apelacji (str.13) możliwość przewidywania zderzenia się z samochodem poruszającym się prawidłowo uzasadnia przyjęcie kwalifikacji prawnej z art.174 § 1 kk, nie wystarcza natomiast do przyjęcia kwalifikacji z art.148 § 1 kk. Jak bowiem trafnie wskazał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku

z 20 marca 2002r. w sprawie II AKA 35/02: „Zamiaru ewentualnego (zabójstwa) nie można się domyślać, ani domniemywać, lecz musi on wynikać z konkretnych faktów ocenianych w powiązaniu z całokształtem okoliczności danej sprawy oraz z właściwościami osobistymi sprawcy i jego stosunkiem do pokrzywdzonego”.

Rację ma skarżący wskazując na str.14 apelacji, że oskarżony bez wątpienia zlekceważył porządek prawny kierując w stanie znacznej nietrzeźwości pojazdem mechanicznym na odcinku ponad 200 kilometrów. Nie skutkuje to jednak uznaniem, że można mu przypisać zarzut zabójstwa i usiłowania zabójstwa pokrzywdzonych spowodowanym przez niego zderzeniem dwóch pojazdów; również biorąc pod uwagę podnoszony wielokrotnie w omawianej apelacji fakt niezmiennienia kierunku ruchu na mijanych węzłach autostrady. Niewątpliwie oskarżony wyczerpał swoim zachowaniem znamiona przestępstw stypizowanych w kodeksie karnym (jak wskazał skarżący na str. 14 apelacji), ale brak jest podstaw do uznania, że jednym z nich była zbrodnia zabójstwa i usiłowania zabójstwa. Podobnie wpływu na kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonemu nie ma podnoszona w apelacji (str. 15) uprzednia karalność za wykroczenia drogowe. Tym bardziej, że – biorąc pod uwagę czas ich popełnienia – 2008r. (k.661 akt sprawy), ukarania te uległy zapewne zatarciu (art.46 § 1 Kodeksu wykroczeń).

Również rozważania zawarte w reasumpcji (str.15 uzasadnienia apelacji) stanowią – w ocenie

Sądu Apelacyjnego – potwierdzenie trafności kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu przez Sąd I instancji, tj. świadomości oskarżonego co do spowodzenia zdarzenia drogowego stanowiącego realne zagrożenie dla życia innych osób. Są to znamiona przypisanego oskarżonemu przestępstwa umyślnego spowodzenia niebezpieczeństwa katastrofy w ruchu lądowym, tj. z art.174 § 1 kk. Wszak spowodzenie niebezpieczeństwa katastrofy to spowodzenie niebezpieczeństwa m.in. dla zdrowia i życia ludzi. Jak już jednak wyżej wskazano – nie ma podstaw do przypisania oskarżonemu zbrodni zabójstwa i usiłowania zabójstwa.

Podkreślenia, choć jedynie na marginesie wobec braku podstaw do uznania, że oskarżonemu można przypisać zamiar zabójstwa, wymaga, że brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że istnieją podstawy do uznania, że oskarżonemu można byłoby przypisać postulowane przez skarżącego przestępstwo z art.148 § 3 kk. Ani bowiem nie było więcej niż jednej ofiary śmiertelnej, ani oskarżony nie był wcześniej karany za zabójstwo, ani ofiara śmiertelna nie była funkcjonariuszem publicznym.

2. Sąd Apelacyjny podziela pogląd wyrażony przez skarżącego oskarżyciela publicznego oraz przez orzecznictwo we wskazanych przez niego judykatach Sądu Najwyższego, że dopuszczalne jest uznanie, że prowadzenie podjazdu mechanicznego w ruchu lądowym przez sprawcę znajdującego się w stanie nietrzeźwości (art.178a § 1 kk) stanowi odrębne przestępstwo od czynu z art.177 § 1 lub 2 kk.

Rzecz jednak w tym, że w realiach rozpoznawanej sprawy zmiana wyroku w postulowanym przez skarżącego zakresie stanowiłaby niedopuszczalne wyjście poza granice aktu oskarżenia. Oskarżyciel publiczny zarzucił bowiem oskarżonemu A. S. w pkt. II aktu oskarżenia kierowanie pojazdem mechanicznym w ruchu lądowym znajdując się w stanie nietrzeźwości na odcinku autostrady (...) pomiędzy węzłem (...) a (...), na wysokości miejscowości R., czyli dokładnie w miejscu, w którym doszło do tragicznego w skutkach zderzenia opisanego w pkt. I aktu oskarżenia. W zakresie tak opisanych zarzutów Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, że czyn z art.178a § 1 kk stanowił czyn współukarany uprzedni w stosunku do czynu zarzuconego oskarżonemu w pkt. I aktu oskarżenia. O możliwości przypisania oskarżonemu czynu z art.178a § 1 kk jako odrębnego przestępstwa można byłoby mówić wówczas, gdyby oskarżyciel publiczny zakresem aktu oskarżenia objął również kierowanie przez oskarżonego pojazdem mechanicznym w ruchu lądowym od P., skąd oskarżony wyruszył już znajdując się w stanie nietrzeźwości aż do końca swej podróży w charakterze kierowcy, tj. do autostrady (...) na wysokości miejscowości R.. Tego jednak nie uczynił, co oznacza, że w tym zakresie nie objął zachowania oskarżonego aktem oskarżenia. Sądu odwoławczego nie przekonują argumenty podniesione w zakresie tego zarzutu przez oskarżyciela publicznego (str.15-16 apelacji), że taki kształt aktu oskarżenia w zakresie pkt. II wynikał z braku ustaleń w toku postępowania przygotowawczego czasu i miejsca rozpoczęcia jazdy samochodem

w stanie nietrzeźwości przez oskarżonego. Podkreślenia bowiem wymaga, że będąc słuchanym w toku postępowania przygotowawczego podejrzany wówczas A. S. podał, że w dniu poprzedzającym zdarzenie długo pił wódkę z kolegami, wrócił nad ranem i po niedługim czasie ruszył, jako kierujący samochodem, z P. do G. (k.408 akt sprawy). Nie umknęło to uwadze oskarżyciela publicznego, który wspomniał o tym w akcie oskarżenia (k.470 akt sprawy). Sąd odwoławczy podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Warszawie zaprezentowany w wyroku z 17 czerwca 2005r. w sprawie II AKa 137/05: „Jeśli w akcie oskarżenia (choćby na skutek przeoczenia) oskarżyciel publiczny pominął jakikolwiek czyn, nawet jeśli był on przedmiotem postępowania przygotowawczego w jego zakresie in personam, to postępowanie karne w tym przedmiocie, zgodnie z dyspozycją art. 17 § 1 pkt 9 kpk, toczyć się nie może. A jeśli się toczyło i zakończone zostało orzeczeniem, to w tym zakresie jest ono dotknięte bezwzględny uchybieniem odwoławczym (art. 439 § 1 pkt 9 kpk)”.

3. Za częściowo zasadne uznane zostały zarzuty rażącej niewspółmierności kary i środków kompensacyjnych orzeczonych w przedmiotowej sprawie.

Na wstępie wskazać należy, że niewspółmierność kary zachodzi wtedy, gdy suma zastosowanych kar wymierzona za przypisane oskarżonemu przestępstwo nie odzwierciedla należycie stopnia szkodliwości społecznej czynu oraz nie uwzględnia w wystarczającej mierze celów kary określonych w

art.53 kk, który określa cztery ogólne dyrektywy wymiaru kary.

Pierwszą z nich jest dyrektywa winy - sąd przy wymiarze kary zobowiązany jest bacznie, aby jej dolegliwość „nie przekraczała stopnia winy”. Stopień winy wyznacza górną granicę dolegliwości związanej z wymierzeniem kary. Nie można, zatem orzec kary lub środków karnych, których dolegliwość przekraczałaby stopień winy, chociażby za takim orzeczeniem przemawiały inne dyrektywy, np. prewencji ogólnej czy indywidualnej. Wina pełni w tym ujęciu, funkcję limitującą - wyznaczając górną granicę konkretnej kary.

Kolejną dyrektywą sądowego wymiaru kary wymienioną w art.53 § 1 kk jest uwzględnienie stopnia społecznej szkodliwości czynu. Na ocenę zaś stopnia społecznej szkodliwości wpływają okoliczności wymienione w art.115 § 2 kk i są to okoliczności przedmiotowe: Do nich należą: rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiar grożącej lub wyrządzonej szkody, sposób i okoliczności działania, waga naruszonych obowiązków oraz podmiotowe (tj. postać zamiaru, motywacja), jednakże wszystkie związane są z czynem sprawcy. Motywacja i postać zamiaru, mają również wpływ na stopień winy. Natomiast na stopień społecznej szkodliwości czynu nie mają wpływu - jak wynika to z treści art.115 § 2 kk - okoliczności dotyczące sprawcy niezwiązane z czynem przestępczym. Dyrektywa stopnia społecznej szkodliwości ma sprzyjać wymierzeniu kary sprawiedliwej i powinna nie tylko wyznaczyć górny pułap kary współmiernej do stopnia społecznej

szkodliwości konkretnego czynu, ale i przeciwdziałać wymierzeniu kary zbyt łagodnej w przypadku znacznej społecznej szkodliwości czynu.

Trzecią dyrektywą sądowego wymiaru kary jest dyrektywa prewencji indywidualnej, tj. uwzględnienie celów zapobiegawczych lub wychowawczych, które ma kara osiągnąć w stosunku do sprawcy. Kara wymierzona zgodnie z dyrektywą prewencji indywidualnej powinna osiągnąć cel zapobiegawczy, a zatem zapobiec popełnieniu w przyszłości przestępstwa przez sprawcę.

Ostatnią dyrektywą sądowego wymiaru kary jest prewencja ogólna, tj. „kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa”. Jest to dyrektywa pozytywnej prewencji ogólnej, która nie może być pojmowana wyłącznie jako odstraszenie społeczeństwa, a więc wymierzanie konkretnemu sprawcy surowej kary, nawet ponad stopień winy. Tylko, bowiem kara sprawiedliwa, współmierna do stopnia społecznej szkodliwości konkretnego czynu, a przy tym wymierzona w granicach winy sprawcy, może mieć pozytywny wpływ na społeczeństwo, budzić aprobatę dla wymierzonych kar oraz zaufanie do wymiaru sprawiedliwości - i w ten sposób stwarzać warunki do umacniania i kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Bezsprzecznie Sąd I instancji ma ustawowo zagwarantowaną swobodę w ferowaniu wyroku, w tym kształtowania wymiaru kary. Rolą zaś sądu odwoławczego w tym zakresie jest kontrola, czy granice swobodnego uznania

sędziowskiego, stanowiącego zasadę sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się zaakceptować. Ustawa traktuje jako podstawę odwoławczą tylko taką niewspółmierność kary, która ma charakter rażącej (art.438 pkt 4 kpk), a która zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można byłoby przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji, a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie wspomnianych wyżej dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art.53 kk. Na gruncie art.438 pkt.4 kpk nie chodzi bowiem o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczasową nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco niewspółmierną”, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować. Innymi słowy zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnieść tylko wówczas, gdy orzeczona kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to jednak nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – a więc, gdy jest w społecznym odczuciu karą niesprawiedliwą. Należy również odwołać się do od dawna utrwalonego w judykaturze i doktrynie poglądu, że zarzut rażącej niewspółmierności kary nie wymaga wskazania nowych, nieznanych sądowi okoliczności,

polegać bowiem może na wykazaniu, że okoliczności prawidłowo ustalone mają takie znaczenie i ciężar gatunkowy, których bądź orzeczona kara nie uwzględnia w ogóle, bądź uwzględnia je w stopniu niedostatecznym (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z 23.10.1974r. w sprawie V KRN 78/74).

Mając na względzie, by rozmiar represji karnej był w pełni adekwatny do stopnia społecznej szkodliwości czynu i winy oskarżonego oraz spełniał swoje cele wychowawcze i zapobiegawcze, a także by uwzględniał wpływ, jaki orzeczona kara powinna wyrzeć w kierunku ugruntowania w społeczeństwie prawidłowych ocen prawnych i stosownego do tych ocen postępowania, jak i potwierdzenie przekonania, że w walce z przestępczością zwycięża praworządność, a sprawca jest sprawiedliwie karany, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do utrzymania w mocy orzeczonej przez Sąd Okręgowy wobec oskarżonego A. S. kary za przypisany mu czyn.

Jak wyżej wskazano, do orzeczenia kary rażąco niewspółmiernej może dojść nie tylko w przypadku nieuwzględnienia wszystkich okoliczności mających wpływ na jej wymiar ale również wówczas, gdy wprowadzicie sąd wszystkie te okoliczności dostrzeże, ale nie przyda im należytej wagi. W przedmiotowej sprawie ta druga sytuacja stanowiła podstawę uznania, że kara orzeczona wobec oskarżonego A. S. jest rażąco niewspółmiernie łagodna. Sąd bowiem dostrzegł wszystkie okoliczności obciążające przy wymiarze kary, nie przydał im jednak należytej wagi przy jednoczesnym przecenieniu

części wskazanych okoliczności łagodzących. Nie sposób – w ocenie Sądu Apelacyjnego – przydać dużą wagę pozytywnej opinii o oskarżonym w środowisku, skoro A. S. od kilkunastu lat mieszka w Norwegii a wywiad był przeprowadzany w Polsce, w miejscu zamieszkania jego syna, który również udzielał kuratorowi informacji dotyczących życia oskarżonego. Sąsiedzi wprawdzie nie zgłaszali uwag do zachowania oskarżonego ale przyznali, że od lat nie przebywa pod tym adresem (k.443-447 akt sprawy). Wskazane wyżej dyrektywy wymiaru kary oraz ustalone okoliczności mające wpływ na jej wymiar, w ocenie Sądu II instancji pozwalają na uznanie, że karą je prawidłowo uwzględniającą będzie kara 10 lat pozbawienia wolności. Wymierzenie postulowanej przez oskarżyciela publicznego w wywiedzionej apelacji kary 12 lat pozbawienia wolności nie znajduje uzasadnienia, gdyż w sprawie wystąpiły również okoliczności łagodzące. Brak jest zatem podstaw do uznania, że karą sprawiedliwą byłaby kara w maksymalnym ustawowym zagrożeniu za czyn przypisany oskarżonemu.

Aprobatę Sądu odwoławczego zyskał również wniesiony na niekorzyść oskarżonego zarzut związany z wysokością nawiązki orzeczonej na rzecz syna pokrzywdzonej E. M. – R. M.. Sąd Okręgowy trafnie wskazał argumenty przemawiające za orzeczeniem tej nawiązki ale – w ocenie Sądu Apelacyjnego – nie przydał im należytej wagi. Wprawdzie również apelujący prokurator nie przedstawił szerszej argumentacji tego postulatu ale w ocenie Sądu odwoławczego okoliczność,

że na skutek inkryminowanego zachowania oskarżonego doszło do śmierci E. M. uzasadnia zasądzenie na rzecz jej niepełnoletniego w dacie zdarzenia syna, którym w chwili śmierci była jedynym żyjącym rodzicem, nawiazki w maksymalnej ustawowej wysokości.

Aprobaty Sądu odwoławczego nie zyskał natomiast zarzut dotyczący wysokości nawiazki orzeczonej na rzecz konkubenta E. M. – K. B.. Skarżący nie uzasadnił postulatu zasądzenia na rzecz K. B. nawiazki w maksymalnej ustawowej wysokości a Sąd odwoławczy podstaw ku temu nie dostrzega. Niewątpliwie śmierć konkubiny, z którą K. B. nadto prowadził firmę, stanowi podstawę do zasądzenia na jego rzecz nawiazki, to jednak nie sposób uznać aby w realiach rozpoznawanej sprawy zasadnym było orzekanie jej w maksymalnej ustawowej wysokości.

Za również niezasadny Sąd odwoławczy uznał zarzut nieorzeczenia nawiazek na rzecz rodziców pokrzywdzonej E. M.: M. M. i Z. M.. Także i w tym zakresie zarzut apelacji pozbawiony jest szerszej argumentacji. Stwierdzić zatem należy, że trafnie Sąd Okręgowy wskazał (str. 37 uzasadnienia wyroku), że brak jest podstaw do uznania aby ich sytuacja życiowa uległa znacznemu pogorszeniu w rozumieniu art.47 § 3 kk w związku ze śmiercią córki, skoro pokrzywdzona w chwili śmierci była osobą samodzielną i brak jest podstaw do uznania, że przed zgonem wspomagała finansowo rodziców a zatem w konsekwencji jej śmierci ich sytuacja życiowa uległa znacznemu pogorszeniu.

W ocenie Sądu odwoławczego zasadnym byłoby podwyższenie kwoty nawiązki orzeczonej na rzecz pokrzywdzonego G. P., jednakże w tej części wyroku Sądu I instancji nie wniesiono apelacji na niekorzyść oskarżonego. Sąd II instancji nie mógł zmienić wyroku w tym zakresie działając poza granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami, w oparciu o przepis art.440 kpk. Wyrok bowiem byłby zmieniony na niekorzyść oskarżonego, na co nie pozwala wskazany przepis.

Apelacja obrońcy oskarżonego

1. Aprobaty Sądu odwoławczego nie zyskał podniesiony przez obrońcę oskarżonego zarzut rażącej niewspółmierności kary. Orzeczonej bowiem wobec oskarżonego A. S. kary pozbawienia wolności żadną miarą nie sposób uznać za rażąco surową. Wręcz przeciwnie nosi ona cechy rażąco łagodnej, co skutkowało jej podwyższeniem w wyniku rozpoznania apelacji wywiedzionej przez oskarżyciela publicznego. Odnosząc się do okoliczności podniesionych w tym zakresie przez obrońcę oskarżonego podkreślenia na wstępie wymaga, że wprawdzie oskarżony ostatecznie wyraził skruchę, jednakże nie była to postawa jaką reprezentował – wbrew twierdzeniom skarżącego - w toku całego postępowania. Na wstępie podkreślenia wymaga, że oskarżony do końca postępowania przed Sądem I instancji w sposób umiarkowany – w ocenie Sądu Apelacyjnego – odnosił się do swojej roli w inkryminowanym zdarzeniu. W mowie końcowej stwierdził, że jest mu przykro i ma świadomość „przyczynienia się do tego” (k.844v akt sprawy). Nie sposób uznać aby taka postawa

(przyjęcie że jedynie przyczynił się do spowodowania skutków inkryminowanego zdarzenia) sprawcy sprowadzenia bezpośredniego niebezpieczeństwa katastrofy w ruchu lądowym oraz wypadku ze skutkiem śmiertelnym związanych z prowadzeniem samochodu w stanie znacznej nietrzeźwości mogła skutkować złagodzeniem orzeczonej wobec niego kary. Nie ma również racji skarżący twierdząc (str. 4 apelacji), że oskarżony od początku postępowania przyznawał się do popełnienia przypisanego mu czynu. W toku dwóch pierwszych przesłuchań utrzymywał bowiem, że alkohol spożywał po nastąpieniu wypadku (k.60 i 73v akt sprawy), a zatem nie sposób podzielić stanowiska skarżącego, że oskarżony od początku postępowania przyznawał się do popełnienia przypisanego mu czynu. Przypisano mu bowiem sprowadzenie bezpośredniego niebezpieczeństwa katastrofy w ruchu lądowym oraz spowodowanie wypadku drogowego m.in. ze skutkiem śmiertelnym w stanie nietrzeźwości. Skarżący nie wskazał na czym miała polegać współpraca oskarżonego z organami ścigania, która miałby przemawiać na korzyść oskarżonego przy wymiarze kary. Wskazać natomiast należy, że w inkryminowanym czasie oskarżony znajdował się w stanie upojenia alkoholowego i trafnie Sąd I instancji wskazał, że wypowiedzi oskarżonego opisujące zdarzenie opierają się przede wszystkim na domysłach (str.23 uzasadnienia wyroku) a jego wyjaśnienia zostały uznane za wiarygodne jedynie w zakresie, w jakim znalazły potwierdzenie w pozostałych dowodach (str.10-11 uzasadnienia wyroku). Oczywistym jest, że w polskim procesie

karnym oskarżony nie ma obowiązku dostarczania dowodów swej winy i może co do zasady dowolnie kształtować swoją linię obrony, a zatem nieprzyznawanie się do popełnienia zarzucanego czy przypisanego mu czynu nie może stanowić okoliczności obciążającej przy wymiarze kary. Nie może jednak stanowić okoliczności łagodzącej.

Okoliczność, że oskarżony nie był uprzednio karany została poczytana na korzyść przy wymiarze i została jej przez Sąd Okręgowy przydana należyta waga.

Skarżący wskazując na deklarowaną przez oskarżonego wolę naprawienia wyrządzonej szkody (str.4 apelacji) nie wskazał w jaki sposób wola ta została wyrażona. Tymczasem oskarżony stwierdził, że nie ma możliwości finansowego wsparcia syna pokrzywdzonej E. M. (k.408 akt sprawy) Skoro tak to uznać ją należy jedynie za gołosłowną, gdyż nie została poparta żadną aktywnością ze strony oskarżonego. Wskazać jednocześnie w tym miejscu należy, że w realiach rozpoznawanej sprawy mówić raczej należy o zadośćuczynieniu, nie zaś o odszkodowaniu a skarżący w wywiedzionej apelacji kwestionuje również wysokość orzeczonych na rzecz pokrzywdzonych lub osób uprawnionych nawiązek. Zakładając, że treść środka odwoławczego jest znana oskarżonemu, nie przemawia to za twierdzeniem, że ma on wolę poniesienia finansowych konsekwencji popełnionego przestępstwa w sferze krzywd doznanych przez pokrzywdzonych.

Sąd Apelacyjny nie podziela poglądu skarżącego, że okolicznością

mogącą skutkować obniżeniem kary orzeczonej wobec oskarżonego miałby być fakt, że został zatrzymany niezwłocznie po popełnieniu przestępstwa. Nie zgadza się również z jego stanowiskiem, że fakt ten powoduje osiągnięcie jednego z celów kary, tj. prewencji ogólnej i realizuje społeczne poczucie sprawiedliwości. Podkreślenia wymaga, że będąca dyrektywą sądowego wymiaru kary prewencja ogólna, tj. „kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa” odnosi się do kary wymierzonej oskarżonemu, nie zaś do czasu jego ujęcia po popełnionym przestępstwie. Jak już wcześniej wskazano w niniejszym uzasadnieniu, zgodnie z tą dyrektywą kara wymierzona oskarżonemu ma być karą sprawiedliwą, współmierną do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego przez niego czynu, a przy tym wymierzona w granicach winy sprawcy. Tak orzeczona może mieć pozytywny wpływ na społeczeństwo, budzić aprobatę dla wymierzonych kar oraz zaufanie do wymiaru sprawiedliwości - i w ten sposób stwarzać warunki do umacniania i kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Z tożsamyh względów skutku oczekiwanego przez skarżącego nie może przynieść odwoływanie się do okresu tymczasowego aresztowania stosowanego wobec oskarżonego A. S. w przedmiotowej sprawie.

Nadto wskazać należy, że Sąd Okręgowy (str. 33 uzasadnienia wyroku) poczytał na korzyść oskarżonego przy wymiarze kary podnoszone przez skarżącego (str. 5 apelacji) okoliczności. Apelujący natomiast nie wykazał aby Sąd okolicznościom tym nie przydał

należytej wagi, co mogłoby skutkować zgodną z oczekiwaniami skarżącego zmianą zaskarżonego orzeczenia. Tym bardziej, że skarżący wskazując na okoliczności łagodzące przy wymiarze kary (które wskazał również Sąd Okręgowy), całkowicie pomija cały szereg okoliczności obciążających, które sąd orzekający również miał na względzie. Oczywistym jest, że obrońca skupia się na okolicznościach korzystnych dla oskarżonego, ale nie oznacza to, że sąd może pominąć te o wymowie niekorzystnej.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela pogląd Sądu Najwyższego przedstawiony przez skarżącego na str. 6 apelacji ale ma on o tyle przełożenie na realia rozpoznawanej sprawy, że skutkowało uznaniem, iż kara orzeczona wobec oskarżonego A. S. jest rażąco niewspółmiernie łagodna. Argumenty na poparcie tego stanowiska znajdują się w tej części niniejszego uzasadnienia, która odnosi się do apelacji wywiedzionej przez oskarżyciela publicznego.

2. Aprobaty Sądu Apelacyjnego nie zyskały również zarzuty związane z wysokością orzeczonych na rzecz pokrzywdzonych R. M. i G. P. nawiązek. Podkreślenia przede wszystkim wymaga, że na wysokość orzeczonej nawiązki co do zasady sytuacja finansowa i zarobkowej oskarżonego pozostaje bez wpływu. Nawiązka orzeczona w oparciu o przepis art.47 § 3 kk ma obecnie bowiem charakter środka kompensacyjnego, nie zaś środka karnego. Jej celem jest zatem zrekompensowanie krzywdy doznanej przez uprawnionych w wyniku popełnienia przestępstwa. Nie ma zatem racji skarżący

twierdząc (str.6 apelacji), że mają mieć one funkcję penalną. Skutku oczekiwanego przez skarżącego nie może zatem przynieść odwoływanie się do potencjalnych możliwości zarobkowych oskarżonego po odbyciu przez niego orzeczonej kary pozbawienia wolności. Nie sposób uznać aby orzeczona na rzecz R. M. nawiązka za krzywdę będącą konsekwencją śmierci matki – pokrzywdzonej E. M. była rażąco niewspółmiernie wysoka. Wręcz przeciwnie, w ocenie Sądu Apelacyjnego została orzeczona w zbyt niskiej wysokości, co skutkowało jej podwyższeniem, do czego Sąd odwoławczy odniósł się przy rozważaniach związanych z apelacją wywiedzioną na niekorzyść oskarżonego przez oskarżyciela publicznego. Wskazać jedynie w tym miejscu ponownie należy, że w konsekwencji przestępnego zachowania oskarżonego, R. M. stracił matkę, która była w chwili śmierci jego jedynym rodzicem. Nie sposób również uznać aby zasądzenie na rzecz drugiego z bezpośrednio pokrzywdzonych przestępstwem oskarżonego – G. P. – nawiązki jedynie niewiele przekraczającej dolną ustawową granicę określoną w art.47 § 3 kk nie znajdowało podstaw prawnych. Pokrzywdzony ten doznał nie tylko uszczerbku na zdrowiu fizycznym, ale również w sferze psychiki, co znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia (str.16), a który to okoliczności skarżący nie kwestionuje. W ocenie Sądu Apelacyjnego nawiązka ta została orzeczona w zbyt niskim wymiarze, co jednak – z uwagi na brak zarzutu na niekorzyść oskarżonego w tym zakresie – nie mogło

zostać skorygowane przez instancję odwoławczą.

3. Aprobaty Sądu odwoławczego nie zyskał również zarzut związany z wysokością nawiązki orzeczonej wobec konkubenta pokrzywdzonej E. M. – K. B.. Trafnie Sąd Okręgowy wskazał, że istnieją podstawy do uznania, że zasądzenie nawiązki na rzecz konkubenta pokrzywdzonej E. M. znajduje uzasadnienie. Sąd II instancji w pełni aprobuje argumentację przedstawioną w tym zakresie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia (str. 36) i nie widząc powodów dla jej ponownego przytaczania w tym miejscu, odwołuje się do niej. Tym samym akceptacji nie znalazły argumenty skarżącego, że brak posiadania wspólnych dzieci z pokrzywdzoną może skutkować zmianą wyroku w postulowanym przez skarżącego zakresie. Nie sposób zatem uznać aby zasądzenie jej w minimalnym ustawowym wymiarze nie znajdowało podstaw prawnych. Podobnie jak w odniesieniu do pozostałych nawiązek orzeczonych w przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu Apelacyjnego, brak jest podstaw do uznania, że zachodzą przesłanki do zejścia poniżej tego dolnego progu, w oparciu o przepis art.47 § 4 kk. Sam skarżący również nie podnosi w wywiedzionej apelacji naruszenia tego przepisu.

4. Aprobaty Sądu odwoławczego nie zyskał również zarzut związany z obciążeniem oskarżonego kosztami postępowania.

Na wstępie podkreślenia wymaga, że zasadą jest obciążanie oskarżonego kosztami postępowania w razie jego skazania, o czym stanowi art.627 kpk.

Absolutnym nieporozumieniem jest wskazywanie na art.630 kpk jako podstawę częściowego zwolnienia oskarżonego od obowiązku ponoszenia tych kosztów. W przedmiotowej sprawie nie doszło bowiem ani do uniewinnienia oskarżonego w jakiegokolwiek części ani do umorzenia postępowania w jakimkolwiek zakresie. Okoliczność, że Sąd I instancji zmienił kwalifikację prawną czynu przyjętą w akcie oskarżenia żadną miarą nie implikuje uznania, że doszło do wypełnienia przesłanek z art.630 kpk. Nie sposób również uznać aby przyjęta przez oskarżyciela publicznego kwalifikacja prawną czynu generowała określone koszty, w zakresie których istniałyby podstawy do zwolnienia oskarżonego od obowiązku ich ponoszenia w oparciu o zasadę słuszności z art.624 § 1 kpk in fine.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest również w realiach rozpoznawanej sprawy podstaw do zastosowania przepisu art.624 § 1 kpk in principio. Ani bowiem sytuacja rodzinna oskarżonego, ani majątkowa nie pozwalają na uznanie, że Sąd winien odstąpić od zasady określonej w art.627 kpk. Skarżący nie wskazał, poza sformułowaniem ogólnego określenia "sytuacja rodzinna i majątkowa oskarżonego" w czym upatruje podstaw do zwolnienia go od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania. Jednocześnie wskazać należy, że w apelacji (str.6) podano wysokość miesięcznego wynagrodzenia oskarżonego, które jedynie w stosunkowo niewielkim stopniu jest niższe niż wysokość zasądzonych kosztów sądowych. Odnosząc się natomiast do sytuacji rodzinnej oskarżonego wskazać należy,

<p>1) na podstawie art. 148 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. kara 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności,</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>2) na podstawie art. 42 § 2 k.k. środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 15 (piętnastu) lat,</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>3) na podstawie art. 43b k.k. podanie wyroku do publicznej wiadomości w dzienniku o ogólnopolskim zasięgu.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>4) na podstawie art. 47 § 3 k.k. środki kompensacyjne w postaci nawiązki na rzecz osób najbliższych, to jest:</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>- nawiązka na rzecz syna pokrzywdzonej E. M. - R. M. - w wysokości 100.000,00 (stu tysięcy) złotych,</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • nawiązka na rzecz konkubenta pokrzywdzonej E. M. - K. B. - w wysokości 100.000,00 (stu tysięcy) złotych, 	
<ul style="list-style-type: none"> • nawiązka na rzecz ojca pokrzywdzonej E. M. - M. M. - w wysokości 100.000,00 (stu tysięcy) złotych, 	
<ul style="list-style-type: none"> • nawiązka na rzecz matki pokrzywdzonej E. M. - Z. M. - w wysokości 100.000,00 (stu tysięcy) złotych, 	
<p>b) przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.:</p>	
<p>1) na podstawie art. 178a § 1 k.k. kara 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,</p>	
<p>2) Na podstawie art. 42 § 2 k.k. środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 (dziesięciu) lat,</p>	

3) Na podstawie art. 43 § 2 k.k. środek kamy w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 10.000,00 (dziesięć tysięcy) złotych.

c) kara łączna za zarzucone przestępstwa i łączny środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

1) na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k. i art. 88 k.k. kara łączna 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności.

2) na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i § 1a k.k. łączny środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w wysokości 25 (dwudziestu pięciu) lat.

d) na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczenie okresu tymczasowego aresztowania na poczet kary łącznej 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności,

4. w pozostałym zakresie o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

w wypadku braku uwzględnienia zarzutu opisanego w punkcie II. 1 niniejszej apelacji i uznaniu, że zachowanie oskarżonego zarzucone w punkcie I aktu oskarżenia wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 174 § 1 k.k. w zb. z art. 177 § 1 k.k. w zb. z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. o:

wymierzenie oskarżonemu A. S. następujących kar i innych środków przewidzianych prawem:

a) przestępstwo z art. 174 § 1 k.k. w zb. z art. 177 § 1 k.k. w zb. z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

1) na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. kara 12 (dwunastu) lat pozbawienia wolności,

2) na podstawie art. 42 § 3 k.k. środek kamy w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych,

3) na podstawie art. 43b k.k. podanie wyroku do publicznej wiadomości w dzienniku o ogólnopolskim zasięgu.

4) na podstawie art. 47 § 3 k.k. środki kompensacyjne w postaci nawiązki na rzecz osób najbliższych pokrzywdzonej E. M., to jest:

- nawiązka na rzecz syna pokrzywdzonej E. M. - R. M.
- w wysokości 100.000,00 (stu tysięcy) złotych,
- nawiązka na rzecz konkubenta pokrzywdzonej E. M. - K. B.
- w wysokości 100.000,00 (stu tysięcy) złotych,
- nawiązka na rzecz ojca pokrzywdzonej E. M. - M. M.
- w wysokości 100.000,00 (stu tysięcy) złotych,
- nawiązka na rzecz matki pokrzywdzonej E. M. - Z. M.
- w wysokości 100.000,00 (stu tysięcy) złotych,

b) przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.:

1) na podstawie art. 178a § 1 k.k. kara 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

2) Na podstawie art. 42 § 2 k.k. środek kamy w postaci

zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 (dziesięciu) lat,

3) Na podstawie art. 43 § 2 k.k. środek kamy w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 10.000,00 (dziesięć tysięcy) złotych.

c) kara łączna za zarzucone przestępstwa i łączny środek kamy w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

1) na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. kara łączna 13 (trzynastu) lat pozbawienia wolności.

2) na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 88 k.k. łączny środek kamy w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

d) na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczenie okresu tymczasowego aresztowania na poczet kary łącznej 13 (trzynastu) lat pozbawienia wolności,

e) w pozostałym zakresie o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Zwiążle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Apelacja obrońcy oskarżonego

1. Wniosek nie znajduje żadnego uzasadnienia. Nadto jest niespójny z podniesionymi zarzutami apelacji. Skarżący nie podniósł bowiem żadnych zarzutów związanych w jakimkolwiek stopniu z art.60 kk. Wprawdzie Sąd odwoławczy nie jest

związany wnioskami apelacji ale od profesjonalnego reprezentanta strony oczekuje się formułowania wewnątrznie spójnych środków odwoławczych. Sąd Apelacyjny nie dostrzega natomiast żadnych okoliczności, które mogłyby skutkować orzeczeniem kary nadzwyczajnie złagodzonej wobec oskarżonego A. S..

2. Brak zasadnych zarzutów w tym zakresie.

3. Brak zasadnych zarzutów w tym zakresie.

4. Brak zasadnych zarzutów w tym zakresie.

Apelacja Prokuratora

Zarzuty podniesione w apelacji prokuratora okazały się częściowo zasadne, co skutkowało uwzględnieniem wniosków apelacji co do podwyższenia kary pozbawienia wolności orzeczonej za czyn przypisany oskarżonemu oraz podwyższeniem nawiązki orzeczonej na rzecz R. M..

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	Nie dotyczy
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
Nie dotyczy	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.1.5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	

0.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
0.1.Nie dotyczy	
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy	
Nie dotyczy	
0.1.5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
0.0.1.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Kara orzeczona wobec oskarżonego oraz wysokość nawiązki na rzecz R. M..	
Zwiąże o powodach zmiany	
Częściowa zasadność zarzutów podniesionych w tym zakresie w apelacji prokuratora.	

0.1.5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
0.1.5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.	Nie dotyczy	# art. 439 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		

3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Nie dotyczy		
4.1.	Nie dotyczy	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
0.1.5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Nie dotyczy		
0.1.5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
	Nie dotyczy	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II.	O kosztach sądowych Sąd Apelacyjny orzekł na mocy art.626 § 1 kpk w zw. z art.634 kpk i art.1, art.2 ust. 1 pkt 6 i art10 ust.1 Ustawy z 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych wymierzając oskarżonemu opłatę za obie instancje oraz obciążając go wydatkami postępowania odwoławczego uznając, że brak jest podstaw do zwolnienia go od obowiązku ich ponoszenia.

7. **PODPISY**

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Kara i środek kompensacyjny		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka kompensacyjnego		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu		

	przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	kara		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka kompensacyjnego i kosztów postępowania		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana